

De visie en levenshouding van de Kwink vormen samen met onze visie op onderwijs het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school, zoals beschreven in het beleidsplan Sociale Veiligheid en Pedagogisch Klimaat.

A. Preventieve aanpak

Wij geloven er sterk in dat pesten voorkomen kan worden als kinderen verantwoordelijkheid leren nemen voor gedrag, waarbij ze een positieve rol leren aan te nemen ten opzichte van zichzelf én de ander. Dit realiseren wij op school door de inzet van de methode Kwink. We bespreken en oefenen met gedrag door middel van de groepsfasen en SEL-competenties.

Naast de structurele inzet van de methode Kwink beginnen wij ieder schooljaar met de **Gouden Weken**. Deze methodiek heeft een positieve invloed op het groepsvormingsproces wat na de zomervakantie (opnieuw) op gang komt. Gedurende ongeveer zes weken wordt er doormiddel van activiteiten intensief ingespeeld op de fase van groepsvorming waarin de groep zich op dat moment begeeft. Dit helpt voor het creëren van een pedagogisch klimaat waarin iedereen te vertrouwen is en erbij hoort.

Na de Kerstvakantie is er op school aandacht voor de **Zilveren Weken**. Kinderen zijn door de twee weken vakantie een tijd niet meer bij elkaar geweest. Hierdoor vallen groepen vaak terug in de norming- en stormingfase. Door met elkaar terug- en vooruit te kijken en opnieuw de norm te bepalen, wordt er gewerkt aan een fijne en veilige groep en school.

Daarnaast besteden wij jaarlijks in september aandacht aan de **Week Tegen Pesten**. Tijdens deze week wordt er extra aandacht besteed aan sociale veiligheid en pesten op school. Elk jaar staat er een ander thema centraal. Meer informatie over deze week is te vinden op www.weektegenpesten.nl.

B. Wat doen we als het misgaat en hoe doen we dat?

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven. Gedoe hoort er dus bij en is leerzaam.

We leren kinderen om te gaan met gedoe vanuit een aanpak met drie fases:

Fase 1 - Kind heeft last van een ander

We gaan uit van de vuistregel: Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn.

We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen. Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.

- > Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- > Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- > Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- > Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grappe bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten.
- > Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2 - Het storende gedrag gaat door

Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders). Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- > Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- > Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- > Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken, melden en om hulp vragen.
- > Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen pestgedrag vertonen.
- > Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- > Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- > Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3 - Iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren:

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten
 - I. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
 - II. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen. Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
 - III. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen aandacht te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag. d. Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen aandacht aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
2. Betrek de context
 - I. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar

- hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
- II. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door preventief te werken aan het onderling vertrouwen in de groep.
- III. Indien nodig, betrekken wij de wijkagent.

3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:

- I. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
- II. We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel:
- III. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- IV. We blijven met respect spreken over en met elkaar.
- V. Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

C. Grensoverschrijdend gedrag

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Wanneer gedrag leidt tot het verstoren van zaken op school / in de klas, op een dergelijke manier waardoor anderen daar in ernstige mate hinder van ondervinden, is er sprake van ongewenst (grensoverschrijdend) gedrag.

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts.

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Bijvoorbeeld een schaar gooien. In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen.